

מסורת הש"ס

(א) לעיל פ. [וש"נ גיטין עז.], (ב) גיטין נה: ב"ב מט:; (ג) ב"ק עט: ד' גיטין מח: [ב"ק ח:]; (ד) ג'ל' (למחמה); (ה) [לקמן ע"ב]; (ו) [לעיל פ.]; (ז) דף נה:; (ח) [ג'ל' כסב]; (ט) ש"ל מ"ו,

מוסף רש"י

האומר לחבירו דין דברים אין לי על שדה זו כו'. כגון שדה שחפץ ואמר האחד לחביו אחד מן השטות הללו צין כחמישה צין חלמיש (שער פ.פ. ובע"ז גיטין עז.). ואין לי עסק בה. כלומר לא היא לי עסק בה, ומכלל אהה שומע אלא הכל היא שכן, אלא שלא הוליא הדבר צפויים צפוי (רשב"ם ב"ב מג.). לא אמר כלום. דלמן כלל הן ממה (שער פ.פ.) ולא אבד זכותו (בריתות כד.) דמאחר שהיא עלו צריך לכחול און ממה (גיטין עז.) דלמן זה לשון ממה כשאר לא היא לי חלק בשלי, דעל כרחו הרי הוא עלו עד שאומר לחביו שדי נמוה לך שדי מורה לך שדי מופקרת לכל מי שיראה (רשב"ם ב"ב סט. ועיי' שם. בארובה. הובא לעיל פ.פ.) לקח מן האיש. קרקע המיוחדת לכמות שטחו, או שכותב כמותה או הכניסה לו שום כמותה וכל שכן שאר נכסים, דלי לא עבדה ליה אמר לה עיניך נתת בגדין ונתימה (גיטין נה.). וחזר. זה הלוקח, ולקח מן האשה. נתן לו דבר מעט וקנתה לו כיו שלא תטרוף ממנו מזה כמותה (רשב"ם ב"ב סט.). מקחו בטל. לא בטל בטל ממה, שכל זמן שיהיה בעל אלל זה הלוקח את הפירות, שהרי המוכר מכר לו כל זמן שלא נתגרש האשה ולא יכל זמן גיטיו כמותה, שהרי משנה זו בכל נכסים וקרקעות שיש לו לבעל מיירי, אלא דלכאיה אהני שבעה שטובל לערוף מהן כשיגיע זמנה לגבות כמותה. הלכך היא מקחו בטל אחר ולקח מן האשה קאי דהוי בטל לגמרי הוא מקח וסבתא לגבות כמותה מטרופ ממנו. דמאי אחרת נתת רוח עשיתי לבעלי למסור לך קרקע המשועבד לי ולא נבחרת בלי לנקות לו מכרה לו לאשון. שדה המיוחדת לכמות (ב"ק נט.). לשני וחחמה לו איברה כתובתה. ולא מזהו לזכר נתת רוח עשיתי לבעלי דלכאיה היה לה למעבד לראשון, אלא ודאי גמרה ומקנה (שם).

תוספות רי"ד

מאיר ואילך פי' לטרוף הלקוחות שלקחו ממנו מאיר ואילך שבאחריות מכרה לו א"ל יכלי לקוחות למימר לך את בר חד בניסן את ושטרין קודם ושלא דין נטלה ממך מאי תקניתייהו יכתבו הרשאה זה לזה יבקש רמא חבירו בר ה' בניסן וימכר לו שטר ויכתבו לו הרשאה עליו וילך זה לטרוף לקוחות ואם יאמרו לו בר חד בניסן את יאמר להם בא לטרוף עבור חבירי של ה' בניסן שהרי לשנינו מכרה באחריות ואני בא עליכם בהרשאה מכחו ואם יאמרו לך הוא קודם ואני בר כ"ט

טירפא. לטרוף לקוחות מר"ם אייר שהרי מכרה לו כחארתיות: **יכלי למימר**. לקוחות: **אם בר חד בניסן את**. ושטרך קודם ושלא כדין נטלה ממך: **מאי תקניתה**. דהאי: **נכתבו הרשאה להדי**. יבקש מאת חברו צר חמשה בניסן וימסור לו שטר ויכתבו לו הרשאה עליו לטרוף לקוחות ואם יאמרו לו צר חד בשביל מעות של חמשה בניסן שהרי לשנינו מכרה עליוס מכחו ואם יאמרו לו הוא קדם ואת צר כ"ט בניסן היית אומר להם אני צא מחמת עצמי: **בתנ"י ומכר אם שדה**. המשועבד (ס' למחזות: **הרשואה**. שנשא מחלה: **השניה מוליה**. כשימות בעלה: **וכן בעל חוב וכן אשה בעלה חוב**. מפרש בגמ' ו‏: **גמ'** **בשקנו מידה**. ואמר' צהכות לאשמו' דליכא דקנו מידו מנופה של קרקע קנו מידו: **מקחו בטל**. משמע לגמרי ואפי' צחיי הבעל. **ובצבא כתרל** [נטע]: מוקמינן לה כחמת מלואן שלש שדות או ייחדה לה לכמותה או כתב לה בתוך הכמותה או שהכניסה לו שום משלה: **כצב לראשון**. שטר מכר על שדה אחת: **ולא חתמה לו**. לא הודית צאותו מכר וכתב שטר אחר ללוקח שני על שדה אחרת וחתמה לו: **אזדה כפוצה**. אם אין שם צני חורין שהרי הראשון אומר הנחתי לך מקום לגבות הימנו: **יכולה היא שתאמר כו'**. מן השני תגבה: **ורצי**. דסתמיניהו למשניות הלא כמותות סתם לן כר"מ וזמס' (גיטין) סתם לו מקחו בטל כו' יהודה: **אמר רב פפא**. ממני' כשייתה גרושה ואחר כך כתבה לו ללוקח כן: **רב אשי אמר**. אפי' ציוצבת תחתיו ותרויייהו סתמי כר"מ וממני' דגיטין דלקח מן האיש וחזר ולקח מן האשה להכי מקחו בטל דעד כאן לא קאמר ר"מ צבריית' איזדה כמותה אלא בשני לקוחות רוח חזין דציראשון לא עשתה נחת והא לבעלה הלכך לא מליית למימר כי חתמה לשני נחת רוח עשיתי לבעלי: **ומתניסין**. דהכא דלשמעינן מינה סתימתה קיימת: **דנדפס**. הבעל לאחר קודם לזה ולא חתמה לו והא חתמה: **אישדוף צני חרי**. לאחר שלקחו הלקוחות: **אישדוף**. נתקלקלו: **מראשון מיהא סגני**. שהרי נתקלקל זכותה במקום שהיני לה לגבות והא ליה כאישדוף: **ועוד סניא**. דמראשון לא תגבה: **הכי גרסינן ספס איסו דאפסיד אנפשי**. וכולה רבא קאמר לה. לא תימא מאי איזדה כמותה משני דאף מראשון איזדה אפי' לא נפשוט

מינה אישתדוף צני חרי לא טריף ממשעבדי דהתם היא דלצדה כמותה והא דקתני אין לו על לוקח ראשון כלום חד טעמא הוא האל דהר גצי מהראשון משום דלפסיד נפשיה צדיס סכתב לשני דין ודברים אין לי עמך ולא דמי לאישדוף: והא **בצל עד שתכתוב לו אחריות נכסים דקאמר** נימא מהוי מיוצתא דרב ומאי מיוצתא נמי האל דקתני דשטר אינו מועיל עד שתכתוב אחריות נכסים **דגלל אמר** לך חזק וקני וכי קאמר צד צלדאר לך חזק וקני צדיש שטר ולמירון ראשון לא קשה כולי האי. (וע"ע מוס' צ"צ מו: ד"ה אצל בשטר): **הכי איתא גירסא ישנה ממני'** דכתבה לאחר חה לאחר שני הוא מכלל דמכר הבעל לראשון ו‏ (שדה אחרת) ולא חתמה לו ולישנא דהך משנה דקמשני נקט דאי האי אחר ראשון הוא וגרסינן וכתב דוצין ליה לאחר הוי'ל למימר: **התם איהו דאפסיד נפשיה**. מה שפירש צקי' וכולה רבא קאמר לה לא נהירא לר"ם דלכ"ל אלא התם הוא דלפסיד אנפשיה אלא הש"ס הוא דמתקן התם הוא שבעל חוב דלפסיד נפשיה צדיס **דיעד דדיניה** לעלויא לפרוע אצל אשה ליכא למימר כל כך איהי היא דלפסידה נפשה דהא צעת סכתבה לו לא היתה רלויה עדיין לגבות צברור שהרי לא נתנה כמותה לגבות מחיים וכן פי' רבינו חננאל ובכמה מקומות צש"ס דלל חיים ‏^ל‏ לשוניי אלא קושיא אחרונה ועוד דלניה פירכא כל כך מקמייתא דלר"נ צר יחמק לא משמע ליה לגמרי אלא משני: **הוא**

מינה אישתדוף צני חרי לא טריף ממשעבדי דהתם היא דלצדה כמותה והא דקתני אין לו על לוקח ראשון כלום חד טעמא הוא האל דהר גצי מהראשון משום דלפסיד נפשיה צדיס סכתב לשני דין ודברים אין לי עמך ולא דמי לאישדוף: והא

בצל עד שתכתוב לו אחריות נכסים דקאמר נימא מהוי מיוצתא דרב ומאי מיוצתא נמי האל דקתני דשטר אינו מועיל עד שתכתוב אחריות נכסים **דגלל אמר** לך חזק וקני וכי קאמר צד צלדאר לך חזק וקני צדיש שטר ולמירון ראשון לא קשה כולי האי. (וע"ע מוס' צ"צ מו: ד"ה אצל בשטר): **הכי איתא גירסא ישנה ממני'** דכתבה לאחר חה לאחר שני הוא מכלל דמכר הבעל לראשון ו‏ (שדה אחרת) ולא חתמה לו ולישנא דהך משנה דקמשני נקט דאי האי אחר ראשון הוא וגרסינן וכתב דוצין ליה לאחר הוי'ל למימר: **התם איהו דאפסיד נפשיה**. מה שפירש צקי' וכולה רבא קאמר לה לא נהירא לר"ם דלכ"ל אלא התם הוא דלפסיד נפשיה צדיס **דיעד דדיניה** לעלויא לפרוע אצל אשה ליכא למימר כל כך איהי היא דלפסידה נפשה דהא צעת סכתבה לו לא היתה רלויה עדיין לגבות צברור שהרי לא נתנה כמותה לגבות מחיים וכן פי' רבינו חננאל ובכמה מקומות צש"ס דלל חיים ‏^ל‏ לשוניי אלא קושיא אחרונה ועוד דלניה פירכא כל כך מקמייתא דלר"נ צר יחמק לא משמע ליה לגמרי אלא משני: **הוא**

בניסן היית אומר להם אני בא מחמת עצמי: **בתנ"י** מי שהיה נשוי ב' נשים מכר את שדהו וכתבה האי' ללוקח דרי"ד אין לי עמך הב' מוציאה מיר הלוקח מיר האי' וחזרות חלילה עד שיעשו פשרה וכן ב"ח וכן אשה ב"ח. פי' מכר שדה המשועבד לזון לכתובתן ללוקח ומה והראשונה מסתלקת מעל הלוקח אבל הב' לא נסתלקה מעל הלוקח והא' ג"כ לא נסתלקה מעל הב' אלא בכל שעה היא קודמת לטרוף חלכך חזורים חלילה עד שיעשו פשרה ביניהם: וכי כתבה לי' מאי הוי והתניא האומר לחבירו דרי"ד אין לי על שדה זו ואין לי עסק בה וידי מסולקת הימנה לא"כ הבי"ע בשקנו מידה וכי קנו מידה מאי הוי יכולה היא שתאמר ר"ד אין לי על שדה זו ואין לקח מן האיש וחזר ולקח מן האשה מקחו בטל אלמא יכולה היא שתאמר ג"ר ע"ל ח"י יכולה היא שתאמר ג"ר ע"ל פי' ואע"י דאוקימניה בחזקת הבתים באותן ג' שדות א' שכ' בה כתובתה שהכניסה

מי שהיה נשוי פרק עשירי כתובות

צה.

וכי כתבה ליה מאי הוי. תימא מאי קא פריך והלא לא צא עדיין ליה והוי כמו כותב לה ועודה ארוסה ואומר אני דשפיר פריך דהכא הוי כמו כותב לה והיא נשואה ולא דמי לארוסה כלל דארוסה אם מכרה ונתנה קיים אצל הכא אינו יכול למכור שלא מטרופ

כל שעה: **הכא במאי עסקינן** בשקנו מידה. אע"ג דגצי נשואה אחר רצ יוסף צריס הכותב (לעיל פ.ג.) מדין ודברים קנו מידו נשואה הוי טפי ידו כידה מהכא גצי לוקח ידה כדו: **תיבא** נחת רוח עשיתי **בבע"ז** מי לא תנן בו'. ליכא לשנויי כשלקח מהאשה מחלה דלזו הוי קיים כדקתני צסיפא לקח מן האשה וחזר ולקח מן האיש מקחו קיים דצממני' משמע דאחר מכירת השדה כתבה ללוקח דהכי קמני ומכר שדהו וכתבה כו': **הא** ר"מ האי רבי יהודה דתניא בו'. והא דקתני דלל אמרינן נחת רוח עשיתי לבעלי ר"מ היא ופי' לנו רצי דלריכינן למימר דהשטא הא דנקט צצרייתא כתבה לראשון ולא חתמה לו צבותא נקט דלע"ז דליכא למימר הך אחתא כי חתמה נמי לשני לאו שהודית צאותו מכר אלא לנחת רוח מכוונת דהא צבר רליוניה שלא חתמה לראשון אפי"ה אמרי' איזדה כמותה וכ"ש סתמא וקשיא לי א"כ לצסוף דמסיק רב אשי כולה ר"מ היא ועד כאן לא קאמר ר"מ אלא בשני לקוחות כו' אמאי דהר ציה מלואתה סצבא ראשונה דס"ד דיותר יש לנו לומר אזדה כמותה צחד לוקח מצשני לקוחות הל"ל כולה ר' יהודה היא וצשני לקוחות דוקא א"ר יהודה יכולה שתאמר נחת רוח עשיתי לבעלי אצל צחד לוקח לא על כן ג"ל לס"ד השטא נמי שייך יותר נחת רוח צלוקח אחד מצשני לקוחות אכל לא משמע ליה שחלוק ר"מ ונקט שני לקוחות משום צבותא דר' יהודה: **בכתבה** לראשון **ולא חתמה לו** כו'. יש מקשין ואל

צהגוקין (גיטין נה. וסס) אממני' דלקח מן האיש וחזר ולקח מן האשה מקחו בטל אמר רב לא שנו אלא דל"ל לך חזק וקני אצל בשטר קנה ומיין רצי דהתם כשכתבה לו שטר צפני עצמה דהואיל ויכול להוליא שטר שלה צלא שטר של בעל לא אמרי' נחת רוח אצל הכא מיירי שחתמה לו בשטר של בעל דהואיל ואינו יכול להוליא שטר שלה שלא יראו שטר של בעל עמו יכולה היא ודאי שתאמר נחת רוח עשיתי לבעלי ועוד אמר לן רצי דלפי' בשטר עצמו של בעל איירי אלא סכתבה

שהיא עצמה מכרה ללקוחות אצל חתמה לו דשמעתין היינו שמוחלת שיעבוד שיש לה על הקרקע וכן משמע לשון חתמה כלומר שנתרנית צמקח ולא מחמה צו עוד מירך רצי דהתם ה"ק לא שנו אלא דל"ל לך חזק וקני אצל בשטר קנה צבדי לך חזק וקני ולא נתיישב לי מירון זה דפריך התם לרב מהא דמניא לקח מן האיש וחזר ולקח מן האשה מקחו דל"ל אמר לך חזק וקני דשטר אינו מועיל עד שתכתוב אחריות נכסים **הכי איתא גירסא ישנה ממני'** דכתבה לאחר חה לאחר שני הוא מכלל דמכר הבעל לראשון ו‏ (שדה אחרת) ולא חתמה לו ולישנא דהך משנה דקמשני נקט דאי האי אחר ראשון הוא וגרסינן וכתב דוצין ליה לאחר הוי'ל למימר: **התם איהו דאפסיד נפשיה**. מה שפירש צקי' וכולה רבא קאמר לה לא נהירא לר"ם דלכ"ל אלא התם הוא דלפסיד נפשיה צדיס **דיעד דדיניה** לעלויא לפרוע אצל אשה ליכא למימר כל כך איהי היא דלפסידה נפשה דהא צעת סכתבה לו לא היתה רלויה עדיין לגבות צברור שהרי לא נתנה כמותה לגבות מחיים וכן פי' רבינו חננאל ובכמה מקומות צש"ס דלל חיים ‏^ל‏ לשוניי אלא קושיא אחרונה ועוד דלניה פירכא כל כך מקמייתא דלר"נ צר יחמק לא משמע ליה לגמרי אלא משני: **הוא**

בניסן היית אומר להם אני בא מחמת עצמי: **בתנ"י** מי שהיה נשוי ב' נשים מכר את שדהו וכתבה האי' ללוקח דרי"ד אין לי עמך הב' מוציאה מיר הלוקח מיר האי' וחזרות חלילה עד שיעשו פשרה וכן ב"ח וכן אשה ב"ח. פי' מכר שדה המשועבד לזון לכתובתן ללוקח ומה והראשונה מסתלקת מעל הלוקח אבל הב' לא נסתלקה מעל הלוקח והא' ג"כ לא נסתלקה מעל הב' אלא בכל שעה היא קודמת לטרוף חלכך חזורים חלילה עד שיעשו פשרה ביניהם: וכי כתבה לי' מאי הוי והתניא האומר לחבירו דרי"ד אין לי על שדה זו ואין לי עסק בה וידי מסולקת הימנה לא"כ הבי"ע בשקנו מידה וכי קנו מידה מאי הוי יכולה היא שתאמר ר"ד אין לי על שדה זו ואין לקח מן האיש וחזר ולקח מן האשה מקחו בטל אלמא יכולה היא שתאמר ג"ר ע"ל ח"י יכולה היא שתאמר ג"ר ע"ל פי' ואע"י דאוקימניה בחזקת הבתים באותן ג' שדות א' שכ' בה כתובתה שהכניסה

עין משפט ונר מצוה

לֹא ב מ״י פ״ו מהל' אשׁות ה' יצ סמג עשׁין מח ט״ע שׁו״ע אה״ע ס׳ ק ספ״ק ד:
לֹא ב מ״י פ״ו מהל' מלוה ולוה ה' ח סמג עשׁין נד ט״ע שׁו״ע ח״מ ס׳ קיז ספ״ק צ:

לֹד ג ד מ״י פ״ו מהל' אשׁות ה' יא ופ״ל מהל' מכירה ה' ג סמג עשׁין מח ט״ע שׁו״ע אה״ע ס׳ 5 ספ״ק יז וס׳ ק ספ״ק ג:
לֹה ד מ״י פ״ו מהל' מלוה ולוה ה' א ופ״ט ה' צ סמג עשׁין נד ט״ע שׁו״ע ח״מ ס׳ קיז ספ״ק ח:
ל ו ד מ״י פ״ט שׁו״ע ה' ח סמג שׁו״ע שׁו״ע ח״מ ס׳ קיח ספ״ק ו ס׳ קיז ספ״ק יב:

גליון הש"ס

תוס' ד"ה התם וכו' לשנויי אלא קושיא אחרונה. כעין זה דמס' מוס' שם י ע"א ד"ה ערומותא וש"י:

תוספות רי"ד (המשך)

לו מבית אביה וא' שייחד לה בכחובתה וא' שכתב שום שטר שהיה לה וכתב בכחובה שהכניסוהו מבית אבי' הוא אמרי' התם אי למעוטי שאר נכסים כ"ש הדואר לה איבה אלמא בכל נכסיו הבעל יכולה היא לומר ג"ר ע"ל ולא אוקימנ' בג' שדות אלא משום דיתר מקחו בטל דמשמע לגמרי שגם מקחו לא איש בטל משא"כ נכסיו נכסי הבעל דאילו בכל נכסיו מקח האיש קיים ומקח האשה בטל שכ"ז שהוא קיים ולא גירש אשתו מקחו קיים אבל אם נתאלמנה או נתגרשה היא יכולה לטרוף משם אם לא תמצא בני חורין קנינה אינה כלום משום דאמרה ג"ר ע"ל. וה"ה נמי בגי ב"ח אם לזה מאחרים ומכר מנכסיו מקחו קיים אלא שב"ח גובה מהן אם לא ימצא ב"ח. ואם עשאן אפואותיק לחובב א"י למכרן כלל דומיא ויחדר לה שדה לכתובה ואע"י דאמרי לקוחות לכשכתבה לגבות אם לא תמצא תחזור עלינו אינו כלום מפני שהוא אומר להם א"א לטרוד בב"ד ולהוציא מידם אלא עד שלא יפירע אותו אי אפשר שמיכור מה ששיעבד לו (ובזה חולק הריב ואומר דדוק אם עשאו אפואותיק לאשתו מכור בטל אבל לכ"ח מכור קיים): אר"י אר"י' ל"ק האי ר"מ הוא ר"י דתניא כ' לראשון ולא חתמה לו לב' וחתמה לו אברה כותבתה דברי ר"מ ר"י אומר יכולה היא שתאמר ג"ר ע"ל אחת מה לבם עלי. פי' מכר הבעל שדה א' ללוקח א' ולא הסכימה לו אשתו ואח"כ מכר שדה אחרת ללוקח ב' והסכימה לו אברה כותבתה אם אין שם יותר ב"ח שהראשון שלא חתמה לו אומר לה הנחת לך מקום לגבות הימנו וכגון שחשדוהי הב' היא כשיעור כתובה ועל הב' אינה יכולה לילך שהרי הסכימה לו ר"י סבר הולכת לב' שהסכמתה אינו כלום שותכל לומר ג"ר ע"ל: ומקשה ור' הכא סתם לך כר"מ והתם בסס' גיטין סתם לך כר"י. אמר ר"פ בגרשזה דר"ה פי' מתני' מיירי בגרשזה ואח"כ כתבה ללוקח

שאן לה לומר עכשיו נרע"ל: ר"א אמר כולה ר"מ היא וצ"כ ל"ק ר"א אמר בב' לקוחות דא"ל א"א דג"ר עבדת מקמא איבעי' לך למיעבד אבל בחד לוקח אפילו ר"ם מודה ומתני' דהכא ברכתב לאחר שכ' הבעל ללוקח אחר ולא חתמה לו ולזה חתמה לו והתם בלוקח א' ולעולם מתני' ביושבת תחת בעלה מיירי שלא בגרשזה. ואע"ג דפליגי ר"מ ור"י היל' (כר"י) כיון דר"א דהוא בתרא אוקי סתם מתני' בב' לקוחות וכר"מ ו‏ ק"ל מחלוקת דברייתא וסתם דמתני' היל' סתם מתני': תנן התם אין נפרעין מנכסים משועבדים במקום שיש ב"ח אפי' הן זיבורית איבעי' להו אישתדוף בני חרי לאחר שלקחו הלקוחות מהו לטרוף ממשעבדי ומסיק תלמודא והל' אישתדוף בני חרי טריף ממשעבדי תניא בתוספתא בפרק מי שהיה נשוי חמלה את חבירו על החבילה גובה משאר נכסיו עשה שדהו אפויקרו לכתובת אשתו ושטפה נהר גובה משאר נכסים ואם א"ל לא יתא' לך פירעון

^[1] ע"י צנ"ק טו דמנואר שס כהדיל דדן כר"מ וצ"ע